

عنوان کتاب	نام خانوادگی مولف	نام مولف	موضوع	قطع کتاب	تعداد صفحه	ناشر	سال نشر
تربیت در اردو: برنامه‌ریزی فرهنگی و آموزشهای کاربردی در اردو	صالحی	عبدالکریم	اردو و اردوداری - مدارس - ایران - بازیهای اردویی	رقعی (شومیز)	176	فاخر	1381
دانشجو، تربیت، پویایی ^۱	خزعلی	ک.	انسان‌شناسی تربیتی دانشجویان	وزیری (شومیز)	269	موسسه فرهنگی انتشاراتی فرهنگ مردم	1381
راهنمای اخلاق و تربیت اسلامی برای دانشجویان دانشگاه پیام نور	بخشی کشتلی	محمد	ایران اخلاق اسلامی - آموزش برنامه‌ای	وزیری (شومیز)	120	آدنا	1381
مدرسه استاندارد (راهنمای کار عملی در آموزشگاه)	فتحی‌واجارگاه	کوروش	مدرسه‌های خصوصی - ایران - استانداردها	وزیری (شومیز)	250	فاخر	1381
مجموعه مقالات همایش آسیب‌شناسی تربیت دینی در آموزش و پرورش ^۲	تاجیک‌اسماعیلی - سلامی - قبادی	عزیزالله - رضا - خسرو	آموزش و پرورش - ایران - مقاله‌ها و خطابه‌ها	وزیری (شومیز)	564	موسسه فرهنگی و انتشاراتی محراب قلم	1382
نقش فعالیت‌های فوق برنامه در تربیت نوجوانان	شعاری‌نژاد	علی‌اکبر	نوجوانان - روانشناسی شاگردان - فعالیت‌های فوق برنامه	رقعی (شومیز)	268	اطلاعات	1382
پژوهش‌نامه: درس اخلاق و تربیت اسلامی دانشگاهها ^۳	نجارزادگان	فتح‌الله	اسلام و آموزش و پرورش اخلاق اسلامی - پرسشها و پاسخها	رقعی (شومیز)	128	دفتر نشر معارف	1383

^۱. کتاب مذکور در پنج بخش تدوین شده است. بخش اول کلیاتی است درباره انسان و ابعاد و وجوه شخصیتی انسان. در بخش دوم، فلسفه اخلاق و خاستگاه فعل اخلاقی تحلیل شده در فصل سوم، بهداشت و حوزه‌های تربیت روح و روان بررسی می‌گردد. نویسنده در بخش چهارم، با طرح پرسش "چرا تربیت؟" وارد مقولاتی مانند "عزت نفس"، "کرامت"، "آزادی" و "موسیقی" می‌شود. بخش پایانی کتاب به "حوزه‌های خاص اخلاقی"، "جایگاه دانش و دانشجو"، "آسیب‌ها و مشکلات"، "جایگاه و منزلت استاد"، "اهمیت ازدواج" و "عوامل تحکیم خانواده" اختصاص یافته است. روش استدلال نویسنده، روایی است و اغلب، مباحث با تکیه بر احادیث و روایات چهارده معصوم (ع) طرح و تحلیل می‌شود.

^۲. در جلد اول این مجموعه بیست و دو مقاله جمع آمده که در همایش "آسیب شناسی تربیت دینی در آموزش و پرورش" عرضه گردیده است. این مقالات در دو بخش: "مبانی نظری آسیب شناسی و تربیت دینی" و "بررسی عوامل و ابعاد روانشناختی و جامعه‌شناختی تربیت دینی" تدوین یافته عناوین برخی از آنها بدین قرار است: "مبانی نظری آسیب شناسی تربیت دینی از دیدگاه علامه اقبال لاهوری / نادر پورارشاد"، "شاخص‌های تربیت دینی از نگاه قرآن کریم / علم ذو علم"، "آسیب شناسی روش‌ها در قلمرو تربیت دینی / محمدرضا سنگری"، "آسیب شناسی تربیت دینی از نگاه امام محمد غزالی / محمد منصورنژاد"، "بررسی عوامل موثر در کم توجهی دانش‌آموزان دبیرستان‌های استان مرکزی نسبت به مسائل مذهبی / عبدالمجید اورنگی" و "روانشناسی مذهب و آسیب شناسی تربیت مذهبی / عبدالله معتمدی".

^۳. نگارنده در این نوشتار موضوعات پژوهشی و روش‌های مربوط به آن‌ها را در درس اخلاق اسلامی معرفی نموده است. این موضوعات عبارت است از: پرسش‌ها و پاسخ‌ها که در آثار اخلاقی و عرفانی شهید مطهری بیان شده، مباحث اخلاقی در بعضی از آیات و کتب روایی، معرفی موضوعات اخلاقی و تربیتی و معرفی منابع در حوزه‌ی اخلاق.

1383	دانشگاه امام حسین (ع)، موسسه چاپ و انتشارات	292	وزیری (شومیز)	روانشناسی مدرسه - ایالات متحدہ راهنمایی آموزشی	چارلز - جوزف - رضا - ربابه	ماهر - زینس - شریفی - نوری	راهبردها و مداخلات روان‌شناختی - تربیتی در مدارس ^۴
1383	شرکت سهامی انتشار	334	رقعی (شومیز)	آموزش و پرورش - انگلستان آموزش و پرورش - ایران	سکینه - محمدرضا - بهروز	توحیدی - توحیدی - داستانی	سفرنامه تربیتی: رویکردی انتقادی در مسائل تعلیم و تربیت ^۵
1384	دانشگاه امام صادق (ع)	392	وزیری (شومیز)	اسلام - آموزش و پرورش - فلسفه صدرالدین شیرازی	جمیله	علم‌الهدی	مبانی تربیت اسلامی و برنامه‌ریزی درسی "بر اساس فلسفه صدر" ^۶
1384	سروش هدایت	112	رقعی (شومیز)	آموزش و پرورش - مشارکت والدین	محبوبه	فهندژ	مشارکت مردم در امر تعلیم و تربیت (موانع و راهکارها) ^۷
1385	نشر روح	108	رقعی (شومیز)	آموزش و پرورش - ایران - فعالیت‌های فوق برنامه	تاج محمد	زندى در غربی	آشنایی با فعالیت‌های تربیتی و اجتماعی در مدارس ^۸
1383	کتابدار	116	رقعی (شومیز)	خواندن - علاقه - کتابخانه‌های	توران (خمارلو)	میرهادی	کتابخانه آموزشی گاهی و نقش آن در ایجاد عادت به

^۴ در نوشتار حاضر شیوه‌ها و روش‌های افزایش توانمندی‌های دانش‌آموزان با استفاده از خدمات مختلف بهداشت روانی مدارس، به زبان ساده معرفی شده است. این توانمندی‌ها عبارت‌اند از: آموزش مهارت‌های

اجتماعی، حل مسئله اجتماعی، مهارت‌های زندگی، آموزش خودگردانی رفتاری، مشاوره در مدارس، مداخله در بحران، مداخلات آموزشی گاهی قابل اجرا از سوی همسالان و پیشگیری و درمان مسائل انضباطی.

^۵ این کتاب با یک پیشگفتار، هشت بخش در باره مسائل و موضوعات تعلیمی و تربیتی - با شرح و توضیح مسائل آن به ویژه درجهان سوم - نگاشته شده است. مؤلفان ضمن بررسی هشت موضوع در زمینه تعلیم و تربیت و بیان رویکردی انتقادی در مسائل تعلیم و تربیت امروزی، یاد آور می‌شوند که "راه نجات روی آوردن به فطرت ذاتی و خدادادی بشر است." "شیوه‌های هم‌هنگ ساختن کارکنان مدرسه با سیاست‌ها و برنامه‌ها"، "مشکل فعال نبودن دانش‌آموزان در امر یاددهی و یادگیری"، "شیوه‌های مدیریت از دیدگاه تجربه‌های شخصی"، "هدف‌های کتاب‌های درسی دوره ابتدایی"، "المپیادها و کشور‌های جهان سوم" و "طرح درباره روش جدید قرآن‌آموزی" مباحث اصلی این کتاب هستند.

^۶ این کتاب به شرح مبانی فلسفی و آیات قرآن و استنباط اصول و دلالت‌های تربیتی از آن‌ها اختصاص دارد. پی‌ریزی مبانی نظری این کتاب با استفاده از تجزیه و تحلیل نگرش فلسفی صدرالمطالین - که مبانی فلسفی تربیت اسلامی شناخته شده - صورت گرفته و نیز در تدوین مبانی قرآنی علاوه بر تحلیل آیاتی که صدرا در تبیین فلسفه‌ی خویش به صورت شاهد ذکر کرده و تجزیه و تحلیل آثار تفسیری صدرا، از روش تفسیر قرآن به قرآن و تحلیل مفهومی استفاده شده است. مباحث کتاب بدین قرار است: "مبانی فلسفی تعلیم و تربیت اسلامی"، "مبانی قرآنی تعلیم و تربیت اسلامی"، "ماهیت تعلیم و تربیت اسلامی" و "دلالت‌های تعلیم و تربیت اسلامی برای برنامه‌ی درسی".

^۷ نوشته‌ی حاضر، ترجمه‌ی مقاله‌ای پژوهشی درباره‌ی مشارکت مردم ایالت "بریتیش کلمبیا" است که در آن به موانع مشارکت مردم در امر آموزش و پرورش اشاره شده هم چنین راه‌کارهای مناسب در این زمینه، عرضه گردیده است.

^۸ در این کتاب مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و برنامه‌ها و مصوبات فوق برنامه‌ای مربوط به آموزش و پرورش در مدارس ایران در ۴ فصل معرفی شده است. اوقات فراغت، سازمان دانش‌آموزی، تعریف گروه و تیم و تشکیلات دانش‌آموزی و در نهایت آشنایی با اردوهای دانش‌آموزی عناوین مورد بحث این کتاب است.

مطالعه ^۹							
1383	اطلاعات	280	رقعی (شومیز)	مدارس - ایران - نمونه پژوهشی نوجوانان - روانشناسی شاگردان - فعالیت‌های فوق برنامه	علی اکبر	شعاری نژاد	نقش فعالیت‌های فوق برنامه در تربیت نوجوانان
1384	انجمن اولیاء و مربیان	288	رقعی (شومیز)	راهنمایان آموزشی - روانشناسی تربیتی معلمان	محمد - بهروز - کیومرث - سیدمجتبی	پوریان - محمدقلیها - امجدیان - سجادی	تجارب کارآمد تربیتی اولیا و مربیان ^{۱۰}
1384	قاصد سحر	136	رقعی (شومیز)	تربیت خانوادگی (اسلام)	زهره	سعادت‌مند	دوازده رهنمود تربیتی برای اولیا و مربیان
1384	انجمن اولیاء و مربیان	160	رقعی (شومیز)	اسلام - آموزش و پرورش - رفتار والدین خانه و مدرسه - ایران -	عزیزالله - سیداحمد	تاجیک‌اسماعیلی - زرهانی	نگاهی به نقش‌های تربیتی خانه و مدرسه
1385	ادیبان	228	رقعی (شومیز)	والدین و کودک - سرپرستی - آموزش و پرورش	محمدرضا - شیوا	بختیاری - مصطفی‌زاده	آموزش مدرن تربیت برتر تدریس line on
1386	هستان	232	رقعی (شومیز)	مدرسه‌های متوسطه - ایران - مدیریت و سازماندهی مدرسه‌های متوسطه - ایران - استانداردها	علی	گرامیبه	مجتمع‌های فرهنگی آرمانی نقدی بر شیوه‌ها و ابزار موجود برای تعلیم و تربیت ^{۱۱}
1386	عابد	256	رقعی	ارتباط در آموزش و پرورش - ارتباط غیر کلامی	عبدالعظیم	کریمی	الگوهای نمادین و غیر کلامی در تعلیم و تربیت نامرئی

^۹ نویسنده در این کتاب، از تجربیات بیست و پنج سال مدیریت خود در مدرسه و از ضرورت تأسیس کتابخانه در مدارس سخن گفته است. موضوعات مطرح شده در کتاب ذیل این عناوین فراهم آمده است: "کتابخانه‌های آموزشی" و "ایجاد عادت به مطالعه در مدارس". همچنین کتاب دارای دو ضمیمه است که با این عناوین به طبع رسیده است: "برنامه یک ساعت مطالعه در هفته" و "می‌توان گزارش‌های کتاب را زنده و جالب اجرا کرد".

^{۱۰} در این مجموعه، مقالاتی چند از معلمان کشور در زمینه‌های روان‌شناسی تربیت، مشارکت در راهنمایی آموزشی، چگونگی روابط با دانش آموز، همراه با ذکر تجارب و گزارش‌هایی، فراهم آمده است.

^{۱۱} نگارنده در این کتاب به نقد شیوه‌ها و ابزارهای موجود آموزش و پرورش می‌پردازد و برای مطلوب‌تر شدن آن تحلیلی علمی به همراه الگویی با نام مجتمع‌های فرهنگی آرمانی عرضه می‌کند. این مجتمع‌ها با پرداختن به مسائل فرهنگی، بازگوکننده‌ی بخش عمده‌ای از حقوق دانش‌آموزان، دانشجویان، معلمان، اساتید و حتی اولیاء است. کتاب به دو فصل کلی تقسیم می‌شود. در فصل اول ساختار و الزامات مجتمع‌های فرهنگی "آرمانی" بررسی می‌شود. جایگاه و وظایف آموزش و پرورش، مقایسه‌ی دوره‌ها و شرایط مختلف زندگی، دوری و استنتاج در این زمینه و سرانجام کیفیت در آموزش و پرورش از موضوعات مطرح شده در این فصل است. در فصل دوم پیش‌نیازها و ساختار مقطع متوسطه در این مجتمع‌های فرهنگی بررسی می‌شود و ساختار برنامه‌ای و الزامات و امکانات آن عرضه می‌گردد. نویسنده اولین حلقه از مجتمع‌های فرهنگی را "پویا" می‌نامد. وی در این فصل، که خود به زیرشاخه‌های گوناگون تقسیم می‌شود، به ساختار فیزیکی (فضاها و امکانات مورد استفاده در مجتمع‌ها) می‌پردازد. انواع امکانات پرورشی، پژوهشی، آموزشی، تفریحی و خدماتی در این فصل بررسی می‌شوند. چهار مرحله‌ی آموزشی اشاره شده در این فصل به ترتیب دوره‌ی متوسطه، دوره‌ی آماده‌سازی پویندگان برای ورود به دانشگاه‌ها، تحصیلات عالی، و دوره‌ی بعد از فارغ‌التحصیلی (شهر آرمانی) را شامل می‌شود. نویسنده برنامه‌های ویژه‌ی هر دوره را برمی‌شمارد. در این راستا، پنج ضمیمه در انتهای کتاب آمده که برنامه‌های مذکور در آن قرار گرفته است.

1385	نیکتاب	234	رقعی (شومیز)	اخلاق اسلامی	محمود	مهدی پور	اندیشه‌های اخلاقی: آموزش اخلاق اسلامی پایه اول
1385	نهج	88	رقعی (شومیز)	آموزش و پرورش نوجوانان	علیرضا	رحیمی	معنای تربیت: درسنامه‌ای برای اولیاء و مربیان ^{۱۲}
1386	بسیج سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان کانون فرهنگی هنری شهید مطهری	272	وزیری (شومیز)	جوانان و اسلام	حسین - مهرداد	میرزایی - آقاشریفیان	درسنامه‌ی تربیتی جوانان و نوجوانان در پرتو منشور تربیتی نسل جوان
1386	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)	148	وزیری (شومیز)	تدریس - فن	علی	شریعتمداری	رسالت تربیتی و علمی مراکز آموزشی
1386	آوای نور	168	وزیری (شومیز)	آموزش و پرورش - ایران - فعالیت‌های فوق برنامه	عبدالله‌علی	اسماعیلی	فعالیت‌های تربیتی و اجتماعی در مدارس (نگرش کاربردی)
1387	لوح بصر	176	رقعی (شومیز)	آموزش و پرورش - ایران - هدفها و نقشها	مرتضی	حاجی	تربیت: دلایل و ضرورت‌های تلفیق فعالیت‌های آموزشی و پرورشی ^{۱۳}
1387	هنر اول	136	رقعی (شومیز)	آموزش و پرورش - جنبه‌های	داود	جعفرپورآلاتق	مدرسه و تربیت ^{۱۴}

^{۱۲}. مخاطبان اصلی کتاب، مربیان، معلمان و اولیای دانش‌آموزان هستند. در کتاب، علاوه بر توجه به اهمیت تربیت، سعی شده مفهوم تربیت و ارکان آن تشریح شود و راه کارها و اصول تربیت، به ویژه تربیت کودکان و نوجوانان، معرفی گردد. نگارنده علاوه بر طرح مساله و نیز چپستی و ماهیت تربیت، موضوع تربیت بصیرت‌گرا را مطرح می‌سازد. وی می‌گوید: "برای نقد زندگی، فرزندان ما نیاز دارند که "ارزش‌ها"، "معیارها"، "قواعد"، "قوانین" و... را بشناسند. پس یکی از مهم‌ترین قدم‌های ما برای تربیت، آموزش صحیح و کامل ارزش‌ها و معیارها به فرزندانمان است و اهمیت آموزش‌های دینی همین است که چنین معیارهای وثیق و پابرجایی را تعلیم می‌دهد. نگارنده هم‌چنین تربیت بصیرت‌گرا را مجالی برای یادگیری از طریق فعالیت و عمل، هدایت و رشد ابعاد اساسی شخصیت، پرورش توان اندیشیدن، پرورش روح جست و جوگری، نیز ایجاد خصلتی برای تفکر دینی - فلسفی معرفی می‌کند. در بحث پایانی کتاب ارکان تربیت با این مختصات بیان می‌شود: خود (متربی)، مربی، و محیط تربیت.

^{۱۳}. بعد از سال ۱۳۵۴ که حوزه پرورش از آموزش تفکیک شد، همواره در خصوص نادرستی این جدایی سخن گفته شده است، بعد از پیروزی انقلاب، به ویژه بعد از پایان جنگ تحمیلی، با وضوح بیش‌تری ناکارآمدی این ساختار تفکیکی آشکار گردید. با بررسی سوابق، مدارک و گزارش‌های پژوهشی، تصمیم گرفته شد، آموزش و پرورش در هم ادغام شوند. بنابراین رویکرد تلفیق اعلام شد و ماموریت‌ها و وظایف معاونت پرورشی و تربیت بدنی در تشکیلات جدید، که همان فعالیت‌های فوق برنامه و مکمل است، به معاونت آموزش و پژوهشی واگذار گردید. نگارنده در کتاب حاضر، ضمن بیان تاریخچه تأمین امور تربیتی، وضعیت آن را در بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بررسی کرده است. هم‌چنین به تحلیل آثار و نتایج تفکیک پرداخته و مبانی، اهداف و مراحل تلفیق و نمونه‌هایی از نظرات موافقان و مخالفان آن را تبیین کرده است.

				اجتماعی مدرسه‌ها - تاریخ آموزش و پرورش			
1387	موسسه انتشارات هجرت	160	رقعی (شومیز)	اسلام و خانواده- تربیت خانوادگی - کاریکاتورها و کارتونها -والدین و کودک	علی اکبر	مظاهری	هشدارهای تربیتی: راهنمای پدران و مادران و مربیان: چهل مسئله مهم تربیتی
1384	نورالسجاد	152	رقعی	اردو و اردوداری - برنامه‌ریزی	مسعود	صفی‌یاری	اصول برنامه‌ریزی اردوهای فرهنگی و تربیتی ^{۱۵}
1381	موسسه انتشارات قدیانی	152	رقعی	اردو و اردوداری	پروانه - سیروس - قاسم	سبزه‌پرور - صدوقی - کریمی	اردوی تربیتی چگونه و با کدام برنامه؟
1387	مفتون همدانی	248	رقعی	اردو و اردوداری - برنامه‌ریزی	علیرضا - کیوان - مهبانو	خادمی - شریف مرادی - قادری	اردوهای تربیتی
1384	امیر بهادر چکاد	80	رقعی	قرآن - راهنمای آموزشی	لونا	قافازانی	اهمیت زبان در تعلیم و تربیت و کارایی زبان قرآن ^{۱۶}
1386	دانشگاه پیام نور	212	وزیری	آموزش از راه دور - ایران - آموزش و پرورش	علی - علی اکبر	تقی پورظهیر - شعاری نژاد	اصول و مبانی آموزش و پرورش

^{۱۴}. بامطالعه سیر تاریخی آموزش و پرورش در ایران چنین برمی‌آید که تاسیس مدارس به سبک جدید، از حدود ۱۵۰ سال پیش مورد توجه قرار گرفته است. هدف نظام مدرسه تعلیم و تربیت است. از نظر تاریخی، مدارس به وسیله گروهی اجتماعی و برای ارائه این نقش‌ها تشکیل شده‌اند: انتقال فرهنگ، کمک به اجتماعی کردن جوانان و آماده کردن آنان برای بزرگسالی، کمک در حفظ جامعه به عنوان یک ملت، و کمک به رشد شخصیتی اعضای جوان جامعه. موضوع این کتاب تاریخ آموزش و پرورش مدرسه‌ها در ایران و جنبه‌های اجتماعی آموزش و پرورش و مدرسه‌ها است که نگارنده در آن به بررسی مباحثی چون تاریخچه تعلیم و تربیت و تحول نگرش به مدرسه؛ تجدد و تحول در ایران و اروپا؛ نقش‌های مختلف در نظام مدرسه؛ جامعه، آموزش و پرورش و مدرسه؛ و فضای فیزیکی مدرسه و تاثیرات تربیتی آن می‌پردازد.

^{۱۵}. نگارنده در کتاب حاضر اطلاعاتی را در باب اصول برنامه‌ریزی اردوهای فرهنگی و تربیتی با استناد به آیات و روایات در پنج بخش تنظیم نموده است. در بخش نخست کتاب جایگاه، اهداف، آداب و انواع سفر از دیدگاه اسلام بررسی شده است. بخش دوم کتاب به تعریف لغوی و اصطلاحی واژه اردو و نیز ویژگی‌های اردو اختصاص دارد. هم‌چنین اقدامات و فعالیت‌های اردو در سه قالب بیش از اردو، حین اردو و پس از اردو تشریح می‌شود و طی آن انواع اردو، آثار و دستاوردهای اردوهای جمعی، تقسیم وظایف و مسئولیت کادر اجرایی اردو معرفی می‌گردد. برنامه‌ریزی اردو، مسابقات و بازی‌های اردویی، اشعار و سروده‌های اردویی از مباحث بعدی کتاب هستند.

^{۱۶}. در کتاب ابتدا به اهمیت زبان در تعلیم و تربیت، مراحل زبان‌آموزی کودکان، و رشد گویایی در دوره‌های کودکی اشاره شده سپس نکاتی در باب آشنایی با زبان قرآن، و کارایی و توانمندی زبان قرآن مطرح شده است. اصول و مبانی آموزش قرآن، و زبان شناسی قرآن از مطالب دیگر این کتاب هستند.